

BELÜGYMINISZTERIUM
TÁMOGATÁSI ÉS FOGLALKOZÁSI REHABILITÁCIÓS FŐOSZTÁLY

Tárgy: tájékoztatás

Láng Edina elnök részére

Találj Magadra Egyesület

talaljmagadraegyesulet@gmail.com

Tisztelt Elnök Asszony!

Elismerésre méltó az Önök áldozathozatala, amellyel gyermekeiket hosszú évek óta ápolják, gondozzák.

A gyermekek otthongondozási díja (GYOD) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) alapján nyújtható szociális ellátás. A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 66.§ (1) bekezdés 30. pontja alapján a belügyminiszter a Kormány szociálpolitikáért felelős tagja. A GYOD-dal kapcsolatos állásfoglalás kialakításra a BM gondoskodáspolitikáért felelős ágazata rendelkezik hatáskörrel, így az Önök által a Kulturális és Innovációs Minisztérium részére címzett állásfoglalás kérés hatásköri okokból tárcánk részére került átadásra. A köznevelési intézményrendszert érintő kérdések megválaszolására a köznevelésért felelős ágazat közreműködésével került sor.

A GYOD célja, hogy jövedelempótló juttatást biztosítson azoknak a szülőknek, akik önellátásra képtelen gyermeküket otthonukban ápolják és e tevékenység miatt teljes munkaidőben nem tudnak keresőtevékenységet folytatni. Az ellátásra való jogosultsági feltételek szabályozása, így az intézményi ellátás igénybevételevel kapcsolatos rendelkezések is e cél érvényesülése mentén kerültek meghatározásra.

A megkeresésében foglalt egyes kérdésekkel kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatom:

1-2. Mit jelent az Szt. 39/B.§ (1) bekezdés aa) pont szerinti „kötelező tartózkodásra meghatározott időtartam” meghatározása. Ki határozza meg ezt az időtartamot? Medtől meddig tart a „fogyatékos” gyermeknek az intézményben kötelező tartózkodási ideje.

A köznevelési intézményben való kötelező tartózkodásra meghatározott időtartamot a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) határozza meg.

Az Nkt. 46. § (1) bekezdése szerint: „A tanuló kötelessége, hogy részt vegyen a kötelező és a választott, továbbá általános iskolában a tizenhat óráig tartó egyéb foglalkozásokon és szakmai gyakorlatokon.” E szabály tehát a választott egyéb foglalkozások („tanulószoja”, szakkör stb.) esetében is kötelező bent tartózkodási jelleget hordoz, mégpedig generális szabályként, nemcsak az általános iskolák, hanem a közép-fokú iskolák vonatkozásában is. (Egyéb foglalkozás: a tanórákon kívüli egyéni vagy csoportos, pedagógiai tartalmú foglalkozás, amely a tanulók fejlődését szolgálja.)

Ezen túl az Nkt. azt is meghatározza (27.§-ában), hogy általános iskolában a nevelés-oktatást a délelőtti és délutáni tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a foglalkozások legalább tizenhat óráig tartanak, továbbá tizenhét óráig – vagy addig, amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben – gondoskodni kell a tanulók felügyeletéről.

A fenti rendelkezések alapján a kötelező tartózkodásra meghatározott időtartam - általános iskola esetén – tizenhat óráig tart. A kötelező tartózkodásra meghatározott időtartam kezdetét a tanuló részére előírt tanórák rendje határozza meg.

A köznevelési törvény hatálya alá tartozó egyéb oktatási intézmények esetén a kötelező tartózkodásra meghatározott időtartam az intézmény adott évfolyama és osztálya tekintetében a pedagógiai programban elfogadott kötelező és szabadon választott órák, tehát a gyermek órarendje alapján határozható meg.

Az Nkt. 15.§-a alapján a sajátos nevelési igényű, súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek fejlesztő nevelés-oktatásban vesz részt. A fejlesztő nevelés-oktatás óraszámát a köznevelésért felelős miniszter rendeletében foglaltak alkalmazásával, a szülő igénye, a gyermek állapota és a szakértői bizottság javaslatának figyelembevételével kell meghatározni. A heti fejlesztő foglalkozások száma nem lehet kevesebb húsz óránál. A fejlesztő nevelés-oktatásban résztvevő gyermek esetében a kötelező tartózkodásra meghatározott időtartamot a részére meghatározott óraszám alapján kell megállapítani.

3. Napközit, ügyeletet igénybe vehet-e a tanuló, ha GYOD-on van a szülő?

A „napközi” illetve „ügyelet” kifejezést az Nkt. nem használja.

Amennyiben az adott köznevelési intézményben az Nkt. 46.§ (1) bekezdés szerinti egyéb foglalkozás keretében napközit tartanak, úgy ez kötelező tartózkodásra meghatározott időtartamnak tekintendő.

A kötelező foglalkozásokat követően tizenhét óráig, vagy a tanulók jogszerű intézményben tartózkodásának időtartama alatt megszervezett – Nkt. 27.§ alapján biztosított – felügyelet nem tekintendő kötelező tartózkodásra meghatározott időtartamnak.

4. Van-e egységesen alkalmazandó leírás, értelmezés, hogy a gyermek mennyi időt tölthet az intézményben vagy erről az adott intézmény saját hatáskörben dönthet?

A köznevelési intézményben kötelező tartózkodásra meghatározott időtartam tekintetében az 1-2. pontban részletesen kifejtett Nkt. szabályok az irányadók.

5/a). Az Szt. 39/B.§ (1) bekezdés ab) pontja szerint az óvoda vagy a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevételének, illetve a felsőoktatási intézmény látogatási kötelezettségének időtartama átlagosan a napi 5 órát nem haladja meg. Miként kell értelmezni az átlagot számolni?

Az Szt. 39/B. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja szerinti kivételszabály szerint az ellátásra való jogosultság akkor állapítható meg, ha a gyermek intézményi tartózkodása átlagosan nem haladja meg a napi 5 órát.

Az „átlagosan” szó a szabályozás rugalmasságát hivatott biztosítani, tehát azt hogy amennyiben az intézményi tartózkodás alkalmanként meghaladja az 5 órát, akkor az ne legyen kihatással a GYOD jogosultságra. A napi 5 órás korlát heti vagy havi átlagolására nincs lehetőség.

5/b). Mi az intézmény vezetőjének igazolásán szereplő pontok (időkorlát, szülő rendszeres közreműködése) egymáshoz való viszonya?

Az intézmény vezetője által kiállított igazoláson szereplő pontok az Szt. 39/B. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott korlátozásoknak felelnek meg. A törvény szövegéből egyértelmű, hogy az Szt. 39/B.§ (1) bekezdés aa)-ac) alpontjai nem együttes, hanem vagylagos kivételszabályt állapítanak meg.

6. Vállalkozói tevékenység esetében milyen feltételekkel vehető igénybe a GYOD?

A vállalkozói tevékenységre az Szt. nem tartalmaz speciális szabályokat, így a keresőtevékenységre vonatkozó általános szabályok irányadók. A GYOD igénybevétele esetén legfeljebb napi 4 órában – otthoni munkavégzés esetén időkorlátozás nélkül – folytatható keresőtevékenység. (Szt. 39/B.§ (1) bekezdés d) pont).

7. Az intézmény vezetése korlátozhatja-e a GYOD-ra jogosító gyermek részvételét a kötelező tartózkodási időn kívüli programokon (nyári táborok, iskolán kívüli programok stb.).

A GYOD-ra való jogosultság tekintetében releváns a köznevelési intézményben tartózkodás időtartama. Amennyiben a gyermek köznevelési intézmény tanulója, úgy a pénzübeli és természetbeni szociális ellátások

igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 25. § (1a) bekezdés b) pont alapján a GYOD megállapítása iránti kérelemhez mellékelni kell az intézmény vezetőjének igazolását az intézményben eltöltött időről, illetve arról, hogy az intézmény igénybevételéhez szükséges-e az ápolást végző személy közreműködése. Ezen igazolás alapján a járási hivatal dönt a GYOD-ra való jogosultság fennállásáról.

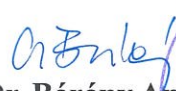
Az intézménylátogatásra vonatkozó tények változása, így a kötelező tartózkodási időn túllépése is, kihat a GYOD-ra való jogosultságra. E tények értékelése azonban a járási hivatal és nem a köznevelési intézmény hatáskörébe tartozik. Az Szt. 9.§-a alapján az ellátásra jogosult szülő a jogosultság feltételeit érintő lényeges tények, körülmények megváltozásáról - ha a törvény másképp nem rendelkezik - 15 napon belül köteles értesíteni az ellátást megállapító szervet. Így amennyiben az intézménylátogatásra vonatkozó körülmények változnak és a gyermek tartózkodása meghaladja a kötelező időtartamot, a szülő köteles azt jelezni az ellátásra való jogosultságot megállapító járási hivatal felé.

Az intézmény vezetése nem kötelezheti a GYOD-ra jogosult szülőt arra, hogy a gyermekét (más gyermekeknél korábban) elvigye az iskolából és a kötelező tartózkodási időn kívüli programokon való tartózkodást sem tilthatja meg, legfeljebb jelzési jogosultsággal rendelkezik a szülő felé a tekintetben, ha a gyermek által igénybe venni kívánt program kötelező tartózkodási időn kívüli programnak minősül.

Kérem a tájékoztatás szíves tudomásulvételét.

Budapest, 2023. március „13”

Tisztelettel:

Dr. Bárány Anikó

